

VERSLAG WERKGROEP

Onderwerp	:	Werkgroep Zonnepark N18 Eeltinkveld – nummer 2
Datum	:	10 februari 2021
Locatie	:	Digitaal
Aanwezig	:	Lid namens Natuur en Milieu Haaksbergen), omwonende, omwonende, lid namens Imkervereniging De Heidebloem, lid namens Buurtschap Brammelo, lid namens Buurtschap Brammelo, Cor Kraal (vicevoorzitter Energiecoöperatie Haaksbergen (ECH)), Harld Schuldink (projectleider Pure Energie), Ira Hesp (omgevingsmanager Pure Energie)
Afwezig	:	-

Dit verslag op hoofdlijnen is een weergave van de tweede vergadering van de werkgroep voor Zonnepark N18 Eeltinkveld.

Agenda:

1. Eerste bijeenkomst
 - o Werkwijze
 - o Verslag
 - o Actiepunten vorige bijeenkomst
2. Landschappelijke inpassing en ecologische versterking
3. Werkwijze landschappelijke inpassing
4. Planning
5. Rondvraag

1. Eerste bijeenkomst

- Werkwijze: Opzet van werkwijze is gedeeld met de leden van de werkgroep en door iedereen akkoord bevonden.
- Verslag
- Actiepunten, de actiepunten van de vorige bijeenkomst de werkgroep worden kort doorlopen:
 - o Voorbereiding volgende werkgroep;
 - o Nadenken over eventuele aanvullende bespreekonderwerpen voor de werkgroep;
 - o Referentielijst aanleveren van zonneparken;
 - o Nadenken over een lijst van geschikte vegetatie voor het zonnepark.Geconstateerd wordt dat de actiepunten zijn uitgevoerd.
- Imkervereniging De Heidebloem: Deelnemer namens de imkervereniging geeft aan dat het bestuur akkoord is met de deelname aan de werkgroep voor het Zonnepark N18 Eeltinkveld.
- Natuur en Milieu Haaksbergen: Geeft allereerst complimenten op het stuk van Eelerwoude met de schets van het landschappelijk inpassingsplan, is aangenaam verrast. Heeft signalen ontvangen dat de zone van 50 meter vanuit de as vanuit de N18 die vrij moet worden gehouden wellicht wijzigt naar een breedte van 25 meter. In hoeverre zijn jullie daarmee bekend?
 - ➔ Pure Energie: Hier zal tijdens de bespreking van de schets bij worden stilgestaan, we hebben soortgelijke signalen ontvangen.

2. Stand van zaken

Stand van zaken beleid gemeente Haaksbergen: In december 2020 zijn de ontwerp Beleidsregels Zonnevelden ter inzage gelegd, deze kan je [hier](#) vinden. Deze ontwerp Beleidsregels Zonnevelden worden naar verwachting aan het

einde van maart 2021 vastgesteld door de gemeenteraad en dient als toetsingskader voor de initiatieven voor zonneparken in de gemeente Haaksbergen. Er wordt naar verwachting in eerste instantie maximaal 40 hectare aan zonneparken vrijgegeven. De gemeente Haaksbergen heeft het idee om de plannen voor de zonneparken te beoordelen op basis van een scoringslijst (lokaal eigenaarschap, landschappelijke inpassing, procesparticipatie, etc.). Op basis hiervan worden de plannen van de zonneparken geselecteerd. Naar verwachting zal 1 april 2021 de zogenoemde 'voortoets' door de gemeente Haaksbergen plaats vinden.

3. Verkenning landschappelijke inpassing en ecologische versterking

- De projectleider benoemt de aandachtspunten die de werkgroep benoemd heeft tijdens de eerste bijeenkomst met betrekking tot de landschappelijke inpassing en ecologische versterking. Opmerkingen die in de eerste werkgroep bijeenkomst genoemd zijn, zijn doorgegeven aan adviesbureau Eelerwoude en er is geprobeerd dit zo goed mogelijk in het plan toe te passen.
 - Pas kruidenmengsel toe, niet enkel gericht op bijen;
 - Houd rekening mee met zicht vanuit woningen op het zonnepark, bijvoorbeeld door aanbreng van bosschages of een landschapshaag;
 - Onderzoek of er mogelijkheden zijn voor een voedselbos, bijvoorbeeld langs de randen;
 - Pas een informatiepunt toe.
- Adviesbureau Eelerwoude heeft een Uitgangspuntenkaart opgesteld voor Zonnepark N18 Eeltinkveld. Dit document bestaat uit achtergrondinformatie en een schets met toelichting die als basis zal dienen voor het landschappelijke inpassingsplan. De Uitgangspuntenkaart is ter voorbereiding op de werkgroep gedeeld met de leden van de werkgroep.
- De uitgangspunten voor dit document zijn de Beleidsregels zonnevelden van de gemeente Haaksbergen, de Handreiking zonneparken van de provincie Overijssel en de Gedragscode Zon op Land van brancheorganisatie Holland Solar. Ook zijn de aandachtspunten vanuit de eerste bijeenkomst van de werkgroep en omgeving meegenomen.
- Bespreking schets:
 - De schets wordt doorlopen, net als de referentiebeelden.
 - Er is conform de Beleidsregels zonnevelden van de gemeente Haaksbergen gekozen voor een zuidopstelling, hier licht kavelvolgend (zuidwest). De initiatiefnemers sluiten vanuit hun eigen werkwijze hier graag op aan. Hierdoor krijgt de grond onder de zonnepanelen nog voldoende licht en water, waardoor de kwaliteit van de bodem behouden blijft. Onder de zonnepanelen is bloem- en kruidenrijk grasland ingetekend.
 - In de Beleidsregels zonnevelden van de gemeente Haaksbergen is opgenomen dat 50 meter vanuit de as van de N18 moet worden vrijgehouden van zonnepanelen. Op dit punt hebben de initiatiefnemers een zienswijze ingediend bij de gemeente Haaksbergen. Indien dit wordt gewijzigd, dan kan dat van invloed zijn op de schets. Mocht de zone smaller worden, betekent dit overigens niets voor de invulling van de zone, maar enkel voor de breedte ervan. De zone is nu ingetekend met nieuw struweel (mantel/zoom).
Vraag Imkervereniging De Heidebloem: Waarom is deze 50 meter opgenomen in de ontwerp Beleidsregels zonnevelden? Is dit vanwege de mogelijke verbreding van de N18?
 - ➔ ECH: Deze zone komt uit de Structuurvisie 2030 van de gemeente Haaksbergen. Het idee erachter is om het beeld van de zogenoemde radialen die richting Haaksbergen lopen te versterken. De N18 is eigenlijk geen radiaal, meer een tangent. Volgens de structuurvisie dienen deze minder opvallend in het landschap opgenomen te worden. In de ontwerp Beleidsregels zonnevelden is deze wel aangemerkt met dezelfde afstand als de radialen.
De mogelijke, toekomstige verbreding van de N18 staat hier dus los van, dit speelt overigens niet op korte termijn. Navraag bij de gemeente Haaksbergen leert dat de mogelijke verbreding van de N18 van twee- naar vierbaans in de komende 25 jaar naar alle waarschijnlijkheid niet aan de orde is.
 - Langs de Lintelerweg is een mini voedselbos ingetekend, om zo het zicht op de panelen van de oostkant zoveel mogelijk weg te nemen. Dit was een belangrijk aandachtspunt tijdens de eerste bijeenkomst van de werkgroep.

Opmerking omwonende: Het zou mooi zijn als hier eetbare soorten worden opgenomen.

- Langs de Lintelerweg is een informatiepunt opgenomen. Op het punt kan informatie met betrekking tot het zonnepark worden weergegeven, gedacht kan worden aan informatie over de initiatiefnemers, genomen maatregelen ten behoeve van de ecologie, opbrengst in kWh, etc.

Vraag omwonende: Waarom op deze plek en niet meer aan de Kerkweg? De Lintelerweg is doodlopend, veel mensen zullen eraan voorbij gaan.

→ Andere omwonende: Dit kan vanuit technisch oogpunt niet, hier loopt het talud af en is er geen hoogteverschil ten opzichte van de Lintelerweg meer. Dus dat kan helaas niet anders dan zoals nu is ingetekend.

Vraag omwonende: Het informatiepunt zorgt voor begrip en goodwill, doen jullie dit vaker?

→ Pure Energie: Wij zien dat belang ook en dit wordt dan ook vaker toegepast. Wij zien dat gemeenten dit soort informatievoorziening steeds belangrijker vinden (bewustwording energietransitie).

Opmerking omwonende: Doet de suggestie om hier ook bankjes aan te leggen, hiermee wordt een rustpunt/picknickplaats gecreëerd. Verderop in de buurt is een vergelijkbaar plekje, hier wordt regelmatig gebruik van gemaakt.

Opmerking Imkervereniging De Heidebloem: Wellicht kunnen er ook elementen van een weerstation aangebracht kunnen worden, bijvoorbeeld een regenmeter of temperatuurmeter.

- Vanuit verzekeringsredenen is een hekwerk verplicht. De onderste circa 20 centimeter zal worden vrijgehouden, dit voor de passeerbaarheid van klein wild.

Opmerking omwonende: Uitstraling van het hekwerk zoals op het streefbeeld spreekt mij erg aan.

- Losse vragen/opmerkingen over de schets:

- Bomen langs de Kerkweg:

→ Omwonende: De ingetekende 'bestaande bomen' ten zuiden van het plangebied staan er niet, klopt dit?

→ Omwonende (andere): De bomen staan er wel, maar die gaan voorsnog altijd dood. Dit komt door de droogte, ze zijn in de verkeerde periode van het jaar gepoot.

→ Natuur en Milieu Haaksbergen: Dit klopt. Er wordt momenteel gekeken of er wellicht andere soorten in kunnen worden gepland, bijvoorbeeld lindebomen, populieren, esdoorns, etc. Deze zijn ook goed voor de bijen. Belangrijk aandachtspunt is dat de bomen wel mogelijk kunnen zorgen voor schaduwwerking op de zonnepanelen. Iets om rekening mee te houden.

→ Omwonende: Wellicht kan, indien de zone (50 meter langs de N18) minder breed wordt, meer natuur worden aangebracht langs de Kerkweg/in het zuiden van het plangebied. Op die manier heb je ook geen last van schaduwwerking op de zonnepanelen.

→ Omwonende (andere): Belangrijk dat de bomen er wel komen/blijven staan, dit geeft een fraaier beeld vanaf de Kerkweg. Het is wel moeilijk voor te stellen hoe het beeld straks vanaf de Kerkweg wordt, het zou mooi zijn als je ook wat ziet van de stroken tussen de rijen met zonnepanelen.

- Pure Energie: Het zicht vanaf de Kerkweg op de panelen wegnemen is gezien de hoogte van het talud lastig. De ruimte tussen de rijen panelen zal grofweg 2,50 meter zijn.

→ Natuur en Milieu Haaksbergen: Geeft aan dat deze stroken met bloem- en kruidenrijk grasland tussen de rijen met zonnepanelen waarschijnlijk wel zichtbaar zijn van de Kerkweg.

- Mogelijke schaduwwerking talud Kerkweg:

Vraag omwonende: Zorgt het talud van de Kerkweg voor schaduwwerking op de zonnepanelen?

→ Pure Energie: Gezien de afstand tussen het talud en het zonnepark verwachten wij dat de schaduwwerking mee zal vallen, mogelijk bij laagstaande zon. Er zal nog een technische tekening worden opgesteld, aan de hand daarvan kunnen wij een betere inschatting hiervan maken.

- Beheer van het zonnepark:

→ Natuur en Milieu Haaksbergen: Beheer is een belangrijk aandachtspunt, bijvoorbeeld langs de randen van de sloten. Ook moet er goed worden gekeken naar de hoogte van de zonnepanelen. Het bloem- en kruidenrijk grasland moet natuurlijk niet boven de zonnepanelen uitkomen. (N en M Haaksbergen bedoelt hiermee te zeggen dat de kruiden en bloemenmengsels over het algemeen hoger worden dan de laagste kant van de panelen, hoe zit het dan met de opbrengst? En wat komt er dan van deze mengsels terecht?

→ Omwonende: Het is belangrijk dat het zonnepark er verzorgd blijft uit zien.

- ➔ Pure Energie: Er wordt een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Ook wij hebben er belang bij dat het gras niet hoger komt te staan dan de zonnepanelen vanwege mogelijke derving van de elektriciteitsopbrengst. Er wordt nagedacht of beheer van schapen hier wellicht een mogelijkheid is.
- ➔ Natuur en Milieu Haaksbergen: Geeft aan dat beheer door middel van schapen niet de voorkeur heeft. Schapen eten alles weg wat je liever niet hebt, het is bijvoorbeeld beter dat er 1x per jaar wordt gemaaid en gehooïd. Dan worden de kleurrijke soorten er niet tussen uitgegeten, deze soorten genieten de voorkeur van de schapen.
- ➔ Imkervereniging De Heidebloem: Beamt bovenstaande. Niet te veel maaien, dit is beter voor de biodiversiteit want op deze manier worden het waardevolle planten voor insecten. Geeft een voorbeeld waar hij dit zelf ook toepast, gebied leeft daardoor veel meer: spot nu bijvoorbeeld steeds vaker putters op deze plek.
 - (Kikker)poelen:
- ➔ Imkervereniging De Heidebloem: Doet de suggestie voor (kikker)poelen, hebben veel waarde voor de biodiversiteit.
- ➔ Natuur en Milieu Haaksbergen: Beamt bovenstaande. Ook wanneer deze poelen droog staan, hebben deze waarde voor bijvoorbeeld de insecten.
 - Mogelijke overlast door uitgaanspubliek/jongeren:
- ➔ Omwonende: Geeft aan dat de Kerkweg veel wordt gebruikt door uitgaanspubliek, er wordt soms redelijk huisgehouden door de jongeren. Hoe houden jullie hiermee rekening mee?
- ➔ Pure Energie: We hebben een beheerafdeling, mocht dit voordoen en overlast geven wordt dit actief opgepakt. Daarnaast zullen er mogelijk camera's geplaatst worden.
- ➔ Omwonende: Is het niet een idee om een lokaal iemand aan te wijzen mocht zich dit voordoen? De overlast zelf tegenhouden zal lastig worden, maar wellicht kan er dan wel geschakeld worden als er bijvoorbeeld rommel (blikjes, flesjes) ligt rondom het zonnepark.
- ➔ Pure Energie: Goede suggestie, nemen we mee. Wellicht dat de grondeigenaar hier een rol in kan spelen, dan wel omwonenden die hier regelmatig langskomen en daartoe bereid zijn.
 - Hellingshoek:
- ➔ Omwonende: Wat is de ideale hellingshoek voor dit zonnepark?
- ➔ Pure Energie: Er zal binnen de kaders (beleid, landschappelijke inpassing) een technische tekening door een externe partij worden opgesteld. Hieruit zal de voor dit zonnepark meest gunstigste hellingshoek blijken.

Afgesproken wordt dat de relevante punten voor het landschappelijk inpassingplan door de initiatiefnemers worden doorgegeven aan adviesbureau Eelerwoude. De volgende bijeenkomst van de werkgroep kan dan het definitieve plan worden besproken.

4. Planning

- Tijdpad gemeente Haaksbergen, deadline indienen 'voortoets' door initiatiefnemers: 1 april 2021.
- Volgende werkgroep bijeenkomst:
 - Definitieve landschappelijke inpassing (indien gereed).
 - Omgevingsfonds: De initiatiefnemers stellen een deel van de inkomsten van het zonnepark beschikbaar via een omgevingsfonds. 15 jaar lang wordt 0,50 euro per opgewekte MWh per jaar (= 1.000 kilowattuur) ter beschikking gesteld aan de omgeving. Als het zonnepark in een jaar 5,7 miljoen kWh opwekt, gaat er dat jaar 2.800 euro naar het omgevingsfonds. Waar dit omgevingsfonds voor wordt gebruikt, bepaalt de omgeving zelf en dat bespreken we ook graag met betrokkenen zoals de werkgroep. Denk hier in tussentijd over na.
 - Invulling financiële participatie via ECH: Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven kunnen via ECH meedoen. Hierdoor vloeit een deel van alle inkomsten van het zonnepark direct terug naar de lokale samenleving. Dit kan door de uitkering van rendement aan leden, maar ook via bijdragen van de energiecoöperatie aan lokale projecten.

5. Vragen en vervolg

De volgende bijeenkomst van de werkgroep staat gepland op **woensdag 24 februari 2021 om 19.00 uur**. Naar verwachting zal dit vanwege de coronamaatregelen weer een digitale bijeenkomst worden. Centraal onderwerp is de bespreking van de definitieve schets van de landschappelijk inpassing, het omgevingsfonds en financiële participatie via de ECH.

Losse vragen na afloop van de presentatie:

- In de media wordt veel gesproken over buitenlandse investeerders die Nederlandse zonneparken opkopen, waardoor de opbrengsten wegvloeien naar het buitenland. Hoe zit dat hier?
- ➔ Pure Energie: Het is niet de bedoeling dat het zonnepark op termijn in buitenlandse handen komt. Pure Energie is een duurzaam energiebedrijf, dat gevestigd is in Enschede. Het bedrijf is volledig Nederlands en heeft één aandeelhouder, de oprichter van het bedrijf. Pure Energie wil een bijdrage leveren om Nederland te verduurzamen en ontwikkelt zon- en windparken samen met de direct omgeving. Daarbij hebben zij het lokaal eigenaarschap hoog in het vaandel en wordt vanaf het begin gezocht naar lokale samenwerkingspartners, zoals in dit geval de ECH. Daarnaast verkoopt Pure Energie ook groene stroom uit de eigen wind- en zonneparken. Pure Energie ontwikkelt in beginsel volgens het principe 'to develop, to hold'.
- ➔ ECH: Voegt daaraan toe dat de ECH een langdurige, gelijkwaardige samenwerking (50/50) is aangegaan met Pure Energie, waardoor de helft van het zonnepark straks in lokale handen komt. Ook betekent 50% lokaal eigenaarschap gezamenlijk ondernemerschap: samen ontwikkelen, bouwen én beheren.

Acties	Wie
Vorbereiding volgende werkgroep (24 februari 2021)	Energiecoöperatie Haaksbergen en Pure Energie
Nadenken over invulling omgevingsfonds	Leden van de werkgroep
Folder maken voor direct omwonenden over het omgevingsfonds	Pure Energie en de Energiecoöperatie Haaksbergen